

Міністерство освіти і науки України
Державна вища професійна школа в Конені (Польща)
Уманський національний університет садівництва
Факультет економіки і підприємництва
Львівський національний аграрний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Матеріали XIV Всеукраїнської наукової конференції за міжнародною участю

УМАНЬ 2022

**УДК 330(063)
А43**

*Рекомендовано до друку вченою радою Уманського національного
університету садівництва, протокол №2 від 06.10.2022 року*

Редакційна колегія:

О. О. Непочатенко – доктор економічних наук (відповідальний редактор);
Ю. О. Нестерчук – доктор економічних наук (заступник відповідального редактора);
Л. Ю. Мельник – доктор економічних наук;
С. Ю. Соколюк – доктор економічних наук;
О. Г. Пенькова – доктор економічних наук;
Р. П. Мудрак – доктор економічних наук;
О. Т. Прокопчук – доктор економічних наук;
Р.І. Ліщук – кандидат технічних наук
Ю. В. Улянич – кандидат економічних наук (відповідальний секретар).

*Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку,
яка не завжди збігається з позицією редакції.*

А43 Актуальні питання сучасної економіки : матеріали XIV Всеукраїнської наукової конференції за міжнародною участю, 15 листопада 2022 р. – Умань : УНУС. 2022. 335с.

Збірник містить доповіді студентів, викладачів та вчених, які були розглянуті на XIV Всеукраїнській науковій конференції «Актуальні питання сучасної економіки» за міжнародною участю, що відбулася 15 листопада 2022 року в м. Умань. У наукових матеріалах висвітлюється широкий спектр фінансово-економічних питань сучасної економіки.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

УДК 330(063)

**©Уманський національний
університет садівництва, 2022**

ЗМІСТ

Секція 1. Фінансові аспекти розвитку економіки

Барабаш Л.В. Актуальні напрями реформи податкової системи України	10
Бондаренко Н. В., Бадзьор Р.С. Система антикризового управління банківською системою	11
Бондаренко Н. В., Власюк О.О. Сутність та значення менеджменту у комерційних банках	13
Бондаренко Н.В., Вовчанська А.В. Бізнес план банку та його роль в стратегічному менеджменті	15
Бондаренко Н.В., Заблоцька А.О., Стратегічний банківський менеджмент	16
Бондаренко Н.В., Заярна В.О Лізинг як форма кредитування підприємств	18
Бондаренко Н.В., Мігур І.О. Управління фінансовою безпекою банківської системи	21
Власюк С.А., Вовчанська А. Сучасні тенденції та проблеми інвестиційної діяльності в Україні	23
Власюк С.А., Барінова Л.О. Особливості фінансового забезпечення аграрної сфери	24
Власюк С.А., Вокіна В. Платіжна дисципліна: наслідки порушення та способи зміцнення	26
Власюк С.А., Жикол Я.О. Глобальні фінанси як складова фінансової політики аграрної сфери	29
Vlasiuk S., Zaiarna K. Credit support for agribusiness in the conditions of martial law	30
Vlasiuk S., Levchenko O. Features of agribusiness insurance in Ukraine	32
Власюк С.А., Ролінський О.В., Ходжабаєв Шоввоз Макропруденційні заходи як ефективність впливу на фінансову стабільність банківської системи	37
Власюк С.А., Сакалюк А.В. Страхова діяльність в аграрній сфері: поточні питання та стратегічні напрями	39
Власюк С.А., Усатюк Д.О. Особливості страхування транспортних засобів в Україні	41
Вовченко В.П. Напрями використання фінансових ресурсів підприємства	42
Гергола С.В., Теслюк С.А. Золотовалютні резерви України в умовах війни	44
Гончаренко О.П. Споживче кредитування в Україні та перспективи його розвитку	46
Гумен О. В. Організаційні основи розвитку ринку страхових послуг	48
Деркач О.О., Борисюк О.В. Розвиток ринку страхування в Україні під час воєнного стану	50
Клименко В.О. Теоретичні засади функціонування страхового ринку	52
Переполка В.Ю., Колотуха С.М. Банківське кредитування малого	55

клієнтів, що підвищить її шанси на досягнення високого рівня відшкодування кредитів.

Спектр установ, які надають позики та надають інші фінансові послуги, широкий: комерційні банки, інвестиційні банки, кредитні спілки чи кооперативи, ощадні та кредитні асоціації, неурядові організації, постачальники сировини, переробники та трейдери сільськогосподарської продукції, роздрібна торгівля, ломбарди та ін.

Фінансування аграрної сфери вимагає інституцій та механізмів, здатних мобілізувати фінансові заощадження. Вони сприяють стабільності фінансового посередництва в сільській місцевості та забезпечують сільське населення необхідними фінансовими послугами. Часто недооцінюваний потенціал заощаджень сільських домогосподарств з низьким доходом використовувався як виправдання для надання кредитів аграріям, а не для створення життєздатних фінансових установ для аграрної сфери.

Платіжна дисципліна: наслідки порушення та способи зміцнення

Світлана Власюк, к.е.н., доцент

Валерія Вокіна, здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня

Уманський національний університет садівництва

Активний розвиток інформаційних технологій зумовлює швидку трансформацію глобальної та національних фінансових систем. Найбільш динамічні зміни відбуваються у фінансовій інфраструктурі. Платіжна дисципліна передбачає суворе дотримання суб'єктами господарювання встановлених правил розрахункової діяльності та основних принципів здійснення фінансових розрахунків. Дотримання платіжної дисципліни допомагає прискорити обіг коштів і зміцнити фінансове становище бізнесу. Найпоширенішими причинами порушення розрахункової дисципліни є незадовільна робота фінансових служб компанії або поганий її фінансовий стан. Що призводить до виникнення дебіторської й кредиторської заборгованості. Так, дебіторська заборгованість пов'язана з порушенням строків оплати: за виконані роботи й надані послуги; за відвантажені товари, розрахунками з бюджетом або з працівниками підприємства.

Наразі, в Україні обсяг кредиторської заборгованості суб'єктів господарювання зростає одночасно зі зростанням загальної дебіторської заборгованості. Заліки взаємної заборгованості можуть лише тимчасово стабілізувати ситуацію, але не усувають причин виникнення заборгованості. Це свідчить про те, що платіжно-розрахункова система об'єктивно відображає кризовий стан економіки у сферах виробництва і реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг.

Зменшенню дебіторсько-кредиторської заборгованості суб'єктів господарювання сприятиме подальше вдосконалення грошових розрахунків, через використання в обігу клірингової системи обслуговування.

За порушення суб'єктами господарювання платіжної дисципліни до них можуть бути вжиті санкції. Санкції щодо господарських відносин слід розглядати як примусові заходи покарання за порушення встановленого порядку господарсько-фінансової діяльності [1].

За словами Т. Батракової, сьогодні система безготівкових розрахунків стикається з проблемами, які вимагають своєчасного вирішення, серед них: складність механізму здійснення процесу оплати; недосконалість організаційно-правової бази безготівкових розрахунків, що істотно позначається на розвитку всієї системи; існування ризику невиконання суб'єктами господарської діяльності взаємних зобов'язань, також вважається одним з вагомих недоліків такої системи розрахунків в Україні – обов'язковість до прийому при здійсненні платежів на всій території держави в будь-який час [2].

І. Островський та К. Сищенко до чинників, що сприяють використанню готівки та гальмують широке використання безготівкових розрахунків в Україні, відносять: великі обсяги неофіційних доходів населення та бізнесу, розквіт тіньової економіки, низький рівень фінансової грамотності населення; високий рівень доларизації економіки й розрахунків; звичка користуватися готівкою; недостатня контрольованість грошових потоків поза банківською системою [3].

І. Охрименко наголошує на тому, що розвиток безготівкових розрахунків в Україні є справою державного значення. Тому з метою повнішої реалізації переваг безготівкових розрахунків необхідно вдосконалити нормативно-правову базу, систему регулювання та нагляду з боку НБУ, зокрема, з впровадження оверсайту платіжних систем, а також формування та розвитку нових інституційних механізмів, які дозволять забезпечити надійність і ефективність систем безготівкових платежів і розрахунків [4].

Задля кращого регулювання і забезпечення розвитку безготівкових розрахунків в Україні на національному рівні варто вирішити такі завдання:

- підвищити довіру населення до банківської системи, яка була втрачена внаслідок фінансової кризи, збільшити депозитні кошти юридичних та фізичних осіб;

- рекомендувати установам банків при видачі споживчих кредитів фізичним особам відкривати таким особам карткові рахунки та списувати відповідний кредитний ліміт для здійснення безготівкової оплати товарів і послуг;

- прискорити умови зарахування коштів, що надходять з рахунків клієнтів на рахунки суб'єктів торгівлі та господарювання.

Таким чином, удосконалення організації та розвиток безготівкових розрахунків важливі як для реального, так і для банківського секторів, потребує вирішення наступних завдань: внести зміни до чинних нормативних документів та законів, щоб виправити всі неточності та невідповідності, щоб закони та нормативні документи не суперечили один одному; підвищити відповідальність суб'єктів господарювання щодо повної та своєчасної оплати

всіх зобов'язань; запровадити відродження системи заліків взаємної заборгованості суб'єктами господарювання; оновити розрахунки між суб'єктами господарювання чеками з лімітованих чекових книжок, які гарантують здійснення оплати; активніше використовувати акредитивну форму розрахунків як більш цивілізовану у порівнянні з передоплатою, яка витіснила інші форми розрахунків; суб'єкти господарювання повинні вибрати оптимальні форми безготівкових розрахунків; введення в розрахунки простого й переказного векселів як найбільш перспективної форми безготівкових розрахунків у даній ситуації [5].

Реалізація цих завдань сприятиме збільшенню кількості безготівкових розрахунків, що в свою чергою сприятиме зростанню економіки, підвищенню прозорості та сприятиме позитивному розвитку сучасних послуг і технологій.

Наголосимо, що розвиток безготівкових розрахунків та їх правильна платіжна дисципліна вигідні всім учасникам грошових відносин:

- для держави відбудеться підвищення бази оподаткування від прозорого ведення бізнесу, скоротяться витрати на обслуговування грошового обороту, знизиться рівень тінізації економіки тощо;

- для банків: відбудеться скорочення операційних витрат (на послуги з інкасації, оплату роботи касирів тощо), розшириться клієнтська база шляхом надання клієнтам додаткових переваг, а також за рахунок акцій, зростуть комісійні доходи та знизяться ризики;

- перевагами для посередників будуть збільшення обсягів продажів, підвищення захисту від шахрайських дій;

- щодо фізичних осіб, то від безготівкових розрахунків вони отримують такі переваги як зниження ризику від шахрайських дій, зручність у використанні, доступ до додаткових можливостей і сервісів, легалізацію отримання доходів тощо.

Список використаних джерел

1. Гладких Д. М. Ризики та можливості банківської системи України в умовах розвитку інформаційної економіки : аналітична записка. *НІСД. Серія «Економіка»*. 2019. № 4. URL : https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-09/ANALIT%20GLADKYH%20ECONOMICS%20%23%204%202019_0.pdf

2. Батракова Т. І. Сучасний стан готівкового обігу та проблеми безготівкових розрахунків в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 2. С. 5–8.

3. Островський І. А., Сищенко К. В. Безготівкові розрахунки як чинник підвищення фінансово-економічної безпеки: світовий досвід та проблеми України. URL : <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2364/2244>

4. Охрименко І. Б. Розвиток безготівкових розрахунків як фактор економічних змін. URL : https://kneu.edu.ua/userfiles/ifba/16-5276_Zbirnik_materialiv_konf_07_12_16.pdf

5. Гладких Д. М. Ризики та можливості банківської системи України в умовах розвитку інформаційної економіки : аналітична записка. *НІСД. Серія*

Глобальні фінанси як складова фінансової політики аграрної сфери

Власюк С.А., к.е.н., доцент

Жикол Я.О., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Уманський національний університет садівництва

Аграрну сферу і цінову політику можна правильно зрозуміти і оцінити, лише якщо дивитися на це в контексті загальної економічної та фінансової політики. Однією з найважливіших і найпоширеніших причин невірної оцінки аграрних процесів є те, що процеси на аграрних ринках розглядаються надто вузько як аграрно-економічні явища, а не в контексті загальної економічної динаміки. Основною ознакою тенденцій розвитку сучасної економіки є її інноваційна спрямованість.

Нині сільськогосподарське виробництво, в основному, фінансується банківською системою. Без кредиту, товаровиробник не може провадити ефективну діяльність, оскільки виробництво визначається специфікою процесу його відтворення. Більшість сільськогосподарських підприємств виступаючи потенційними позичальниками – непривабливі кредитори через їх низьку кредитоспроможність. Така кредитоспроможність зумовлена незадовільним фінансовим станом, недостатньою ліквідністю та високими ризиками при кредитуванні.

Сільгоспвиробник повинен вибирати між різними стратегічними варіантами, щоб залучити ресурси для фінансування своїх планів розвитку бізнесу. Однак компанії не завжди мають доступ до цих можливостей: велика кількість компаній фактично не мають до них доступу і відмовляються, свідомо чи несвідомо, використовуючи всі свої можливості. Контекстуальні фактори та фактори, пов'язані з соціально-структурними характеристиками ферми, можуть знизити рівень дотримання цих політик, враховуючи їх емоційний вплив.

Залучення значних фінансових ресурсів у сільське господарство не є чимось новим. Великі землевласники є основними гравцями в аграрній сфері, які заохочують розширення агробізнесу та монокультурних територіях; вони також перші, хто отримує від цього користь. Постійна потреба вдаватися до дорогого обладнання та ресурсів (серед іншого, добрив, агрохімікатів, комерційного насіння та ГМО) у поєднанні з погонею за постійно зростаючим виробництвом сільськогосподарської сировини змусили компанії агробізнесу брати позики та кредити. від банків та інших фінансових інвесторів. Таким чином, вплив і влада фінансових суб'єктів на промислове сільськогосподарське виробництво в останні десятиліття були консолідовані.

Зміни в політичній та економічній ситуації викликають все нові проблеми, які потребують вирішення у своєчасному пошуку нових і вдосконаленні традиційних кредитних механізмів для сільського господарства.

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

*Матеріали XIV Всеукраїнської наукової конференції за
міжнародною участю*

Відповідальний редактор – Непочатенко Олена Олександрівна
Відповідальний секретар – Улянич Юлія Василівна

*Видається в авторській редакції. Редакція не несе відповідальності за зміст
матеріалів. Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку,
яка не завжди збігається з позицією редакції.*

Комп'ютерне верстання Улянич Юлія Василівна